

Vlaams
Parlement

vergadering **C163**
zittingsjaar 2015-2016

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 15 maart 2016

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over gemeentelijke en intergemeentelijke ruimtelijke structuurplannen – 1443 (2015-2016)	3
VRAAG OM UITLEG van Bruno Tobback aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de mogelijke invoering van 'negatieve' milieulabels – 1474 (2015-2016)	5
VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over een eventueel verbod op het gebruik van heliumballonnen – 1499 (2015-2016)	8
VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de licentie en het gebruik van glyfosaat – 1502 (2015-2016)	10

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over gemeentelijke en intergemeentelijke ruimtelijke structuurplannen – 1443 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, uw werktekst witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen is blijven nazinderen. We hebben de tien principes die naar voren werden geschoven goed gelezen, en we hebben er goed op doorgedacht. Eentje betreft de regiovorming. De bedoeling is om op ruimere schaal dan op gemeentelijke schaal aan planning en visievorming te doen. We zijn er echt heel enthousiast over.

We willen uiteraard niet vooruitlopen op wat effectief uit de politieke ontwarring van de werktekst komt, maar we hebben geprobeerd om de haalbaarheid van de regiovorming af te toetsen aan wat in oude studies staat.

Bijna alle gemeenten hebben een goedgekeurd ruimtelijk structuurplan. In januari 2016 waren er nog maar drie gemeenten zonder goedgekeurd ruimtelijk structuurplan: Herstappe, Oudenburg en Zaventem. Dat is goed nieuws, want in 2013 waren er nog dertien gemeenten die er geen hadden. Vlaanderen wil in de toekomst steeds meer inzetten op de geïntegreerde gebiedsgericht ruimtelijke planning waarbij we niet meer denken in termen van de afbakening van regionaal stedelijk gebied en buitengebied. Op het vlak van wonen, natuur, landbouw en bedrijven willen we ruimer plannen dan enkel binnen de gemeentegrenzen.

De heer Ceyssens had al een schot voor de boeg gelost op 22 september met een vraag over de ruimtelijke uitvoeringsplannen. Hij stelde de vraag of een intergemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan mogelijk is – misschien zal dat voor hem in de toekomst niet meer nodig zijn, hij kondigde een fusie aan, waarvoor mijn felicitaties. Toen bleek echter dat het nog niet mogelijk was.

We hebben het even nagekeken en in een studie van 2012 van de KU Leuven, Hogeschool Gent, Idea Consult en Omgeving, werd vastgesteld dat de mogelijkheid die Vlaanderen biedt voor het opstellen van een intergemeentelijk ruimtelijk structuurplan, niet benut werd. Geen enkele gemeente zou volgens die studie inspanningen hebben gedaan om samen met andere gemeenten een intergemeentelijk ruimtelijk structuurplan te maken.

In het licht van uw mooie ambitie en uw mooi principe om te gaan naar echte regiovorming op het vlak van ruimtelijke ordening en om uit de gemeentegrenzen te breken, verontrust mij dat wel wat.

Minister, vandaar dat ik enkele vragen voor u heb. Hoeveel gemeenten beschikken vandaag nog niet over een goedgekeurd structuurplan? Ik ga ervan uit dat het er drie zijn.

Welke redenen liggen aan de basis van het feit dat ze nog niet over een goedgekeurd structuurplan beschikken? Welke acties zult u ondernemen om ervoor te zorgen dat ze wel een structuurplan opstellen? Klopt het dat er nog geen enkel intergemeentelijk ruimtelijk structuurplan werd opgemaakt of in opmaak is?

Werd er reeds een onderzoek gevoerd naar de redenen waarom het instrument van een intergemeentelijk ruimtelijk structuurplan geen ingang heeft gevonden? Wat zijn mogelijke conclusies uit dit onderzoek?

Op welke manier – dit is het belangrijkste aspect van mijn vraag – kan deze analyse gebruikt worden om ervoor te zorgen dat de bovenlokale visievorming op ruimtelijke vraagstukken bij de aangekondigde regiovorming in het kader van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen kans op slagen heeft?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, mijnheer Ronse, ik heb voor u de cijfers mee. Er zijn in totaal drie gemeenten die op dit moment nog geen goedgekeurd ruimtelijk structuurplan hebben. Het gaat over Herstappe, Oudenburg en Zaventem. Maar, het goede nieuws is dat ze er alle drie mee bezig zijn. We verwachten dat alles nog dit jaar rond zou zijn.

Wat is de stand van zaken? In Herstappe is het openbaar onderzoek afgesloten. Oudenburg is bezig met het oog op een definitieve vaststelling. Zaventem heeft recent zijn structuurplan definitief vastgelegd, het moet nu worden goedgekeurd door de deputatie.

U vraagt hoe het komt dat het in sommige gemeenten zo lang duurt. Herstappe is een kleine faciliteitengemeente, het heeft 80 inwoners. In Oudenburg betrof het puur organisatorische redenen. In Zaventem had het te maken met het Vlaams Strategisch Gebied rond Brussel (VSGB). Zaventem heeft eerst dat proces afgewacht om er zich dan op te enten.

Het gaat om een gemeentelijke verantwoordelijkheid en over de deputatie die de plannen dan al dan niet goedkeurt. Ik zie dat de drie gemeenten op spoor zitten. Wat dat betreft, moeten wij dus geen nieuwe initiatieven nemen.

Ik heb op dit moment geen kennis van een initiatief tot opmaak van een gezamenlijk ruimtelijk structuurplan. Dat wil natuurlijk niet zeggen dat er nooit gezamenlijke visies ontwikkeld worden.

U verwees naar het 'Onderzoek naar de voor het Vlaams ruimtelijk beleid relevante vormen van intergemeentelijke samenwerking' uit 2012. Daarin worden de intergemeentelijke samenwerkingspraktijken geanalyseerd. De belangrijkste redenen die worden opgesomd in de studie betreffen de timing van de introductie van deze mogelijkheid in de wetgeving. Dat was midden 2009 en veel gemeenten hadden op dat moment al een proces lopende of een goedgekeurd structuurplan.

Het gebrek aan succes van de figuur van de intergemeentelijke ruimtelijke structuurplannen is volgens mij geen indicator voor de slaagkansen van de gebiedswerking binnen het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. Het opzet daar is om niet een gemeenschappelijk beleidsdocument vast te stellen, maar wel expliciet de mogelijkheid in te bouwen tot samenwerking tussen de verschillende niveaus. Het is dus eigenlijk een andere finaliteit.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, het verheugt me dat de reden die u geeft, geen structurele reden is. U zegt dat de mogelijkheid tot intergemeentelijke structuurplanning er is gekomen toen men al bezig was met eigen structuurplannen op te maken. Eigenlijk is die iets te laat ingevoerd.

Wat me heel erg aantrekt in het nieuwe Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, althans in de werktekst van het witboek, is uw zeer vooruitstrevende idee rond regiovorming waar we veel verder gaan dan intergemeentelijke structuurplanning. We willen echt wel dat de gemeenten en regio's die willen samenwerken een aantal nagenoeg autonome bevoegdheden krijgen van ruimtelijke ordening om zelf een visie te ontwikkelen binnen een ruimtebalans. Dat zijn de zaken die ik heb

begrepen uit uw werktekst witboek. Dat wordt ook bevestigd door andere studies waaronder de studie uit 2014 van de Universiteit Gent, de Universiteit Antwerpen en de Katholieke Universiteit Leuven.

In de studie staat dat de bestuurskracht van gemeenten naar een nieuwe vorm gaat van interbestuurlijke relatie rond ruimtelijk beleid. Volgens de studie moeten we naar zo'n regiovorming gaan. Minister, kunt u ons al wat duiding geven over hoe u zelf die regiovorming ziet? Zal bottom-up worden bepaald welke regio's Vlaanderen heeft of zal Vlaanderen daar zelf initiatief in nemen? Zullen die regio's een zekere vorm van autonomie krijgen om binnen een ruimtebalans te werken? Zullen die regio's onderling een aantal zaken kunnen uitwisselen over die ruimtebalans?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Het antwoord is neen, in die zin dat wij daar nog over moeten beslissen binnen de Vlaamse Regering. En op die beslissing wil ik niet vooruitlopen.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, ik dank u voor het bijzonder kort en krachtig antwoord. Ik hoop vooral dat voorafgaand aan die beslissing van de Vlaamse Regering lessen worden getrokken uit het verleden. Als er geen intergemeentelijke ruimtelijke structuurplannen zijn opgemaakt en als er weinig initiatief wordt genomen op het terrein, dan moet men beschikken over een strategie op het terrein om die regiovorming wel te doen slagen. Dat is ook wat in de adviezen van de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening staat.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bruno Tobback aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de mogelijke invoering van 'negatieve' milieulabels – 1474 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Minister, ruim een week geleden werd een studie van de universiteit van Wageningen bekendgemaakt. In die studie werd gezocht naar de effecten van milieulabels op het koopgedrag van burgers.

We kennen allemaal de massa's aan milieulabels die we momenteel hebben. Het gaat dan over milieuvriendelijke producten, bioproducten, groenepuntproducten waar we een Fost Plus-bijdrage voor betalen enzovoort en die allemaal de connotatie hebben gezond en milieuvriendelijk te zijn. Voor veel mensen hebben die producten ook de connotatie duurder te zijn. Soms is dat waar, soms niet, soms zijn mensen ook bereid om daarvoor te betalen, maar heel vaak is het ook een rem.

Uit het onderzoek van de universiteit van Wageningen blijkt dat de omgekeerde vorm van labeling, namelijk een label dat niet wijst op de kwaliteit van een producten maar wel op de gebreken ervan, in veel gevallen effectiever is om het gedrag van consumenten bij te sturen. Wanneer een logo of label op een bepaald product ons erop wijst dat dat product niet milieuvriendelijk, niet biologisch, niet verpakkingsefficiënt is, dan zullen mensen dat product sneller laten liggen, zelfs wanneer het alternatief – al dan niet gelabeld – duurder is.

De conclusie van het rapport is dat een negatieve labeling blijkbaar beter werkt als een soort waarschuwingsteken dan positieve labeling als een soort aanmoediging. Dat is op zijn minst een boeiend resultaat dat ons toelaat een aantal zaken in vraag te stellen.

Minister, heeft de Vlaamse administratie kennis van die studie?

Bent u bereid na te gaan wat de mogelijkheden zijn binnen Vlaanderen? Voor de strikte reglementering van bioproducten zijn we voor zover ik weet niet bevoegd. Als het echter gaat over verpakking en verpakkingsafval, dan zijn we wel bevoegd. Het zou perfect mogelijk kunnen zijn om producenten van bepaalde verpakkingen en gebruikers van bepaalde verpakkingen erop te wijzen dat wat zij kopen, een negatief effect heeft. Blijkbaar zou dat kunnen helpen om het gedrag bij te sturen.

Minister, bent u hiervan op de hoogte? Interesseert dit u in dezelfde mate als ons? Zijn er mogelijkheden om dit op Vlaams niveau binnen onze bevoegdheden en binnen onze doelstellingen in de praktijk te brengen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega Tobback, onze diensten kennen de studie. Ze volgen dat ook op. We hebben trouwens een dienst binnen het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE) die bezig is met kwesties over hoe een consument aankoopt, waar de consument op let en zo meer. Dat wordt zeker meegenomen in die kennisopbouw.

Op zich geloof ik wel in het systeem van labeling, maar ik denk dat het niet tot onze bevoegdheid behoort om dat apart in Vlaanderen in te voeren. Dergelijke labeling wordt het best ook Europees bekeken, omdat heel wat van de producten die we hier in de winkelrekken vinden, niet alleen voor Vlaanderen gemaakt worden. Vlaanderen is klein, en men produceert voor verschillende markten samen. Ik geloof dus in dergelijke systemen, maar vind dat dat Europees en misschien ook Belgisch moet worden bekeken.

Men is daar ook mee bezig in Europa. Er is het Single Market for Green Products Initiative. Daar zit ook de Europese benadering in om de milieu-impact van producten te berekenen en die ook mee te delen aan de consumenten. Wij zijn daarbij betrokken vanuit het Departement Leefmilieu. We volgen dat dus op. Er loopt een testperiode in Europa, van 2013 tot dit jaar. Daarna zal men daar conclusies uit trekken en kijken hoe men daar Europees mee doorgaat.

Ik geloof dus in het systeem. Ik vind het ook heel zinvol dat u het hier aankaart, maar ik denk dat het bijna onuitvoerbaar is om dat alleen bij ons in Vlaanderen te doen, omdat het niet haalbaar is. Dat was trouwens ook een van de struikelblokken bij het invoeren van het statiegeld, waarbij ook een logootje moest worden ingevoerd. Een van de conclusies was toen: overleg met de andere gewesten en binnen België, want wellicht is dat een federale bevoegdheid. Hier is dat hetzelfde knelpunt. Ik sta er dus zeker positief tegenover, maar ik denk dat we het op een ruimere schaal moeten invoeren, om er zodoende voor te zorgen dat er duidelijkheid is en dat het niet alleen voor het beperkte grondgebied van Vlaanderen wordt ingevoerd.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Ik ben al half tevreden met uw enthousiasme, minister. Het gebeurt zelden dat ik een dermate positief antwoord krijg op een van mijn vragen, maar laat dat een nieuwe traditie worden.

Ik ben dus wel maar half tevreden, omdat ik denk dat we op een aantal vlakken wel degelijk iets meer voorloper zouden kunnen zijn. Als het over afval gaat, zijn

wij binnen Europa, onder andere op het vlak van materialenbeleid, voorlopers. We zijn dat in ons eigen belang, en het levert ons ook voordeel op, maar het is ook onze taak om dat te doen, zeker in de domeinen waar we nogal wat problemen hebben. Ik wil u dan ook heel warm oproepen om daar wat proactiever mee om te gaan.

Wat de etikettering betreft, is het niet zo dat alle Europese landen per definitie in alles dezelfde richtlijnen en dezelfde systemen hanteren. Bij mijn weten heeft niet elk Europees land waarschuwingen voor bijvoorbeeld zwangere vrouwen op alcoholhoudende producten staan. Het kan dus perfect om daar een voorloper in te zijn en daar initiatieven rond te nemen, zij het dan op Belgisch niveau, maar ook dan zie ik niet in waarom het Vlaamse Gewest met al zijn expertise ter zake niet aan die kar zou kunnen trekken.

Ik doe dus een warme oproep om uw positieve antwoord – waarvoor dank – om te zetten in iets meer positieve actie. Ik denk dat we daar alle redenen toe hebben.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Het fenomeen van negatieve labels is ons niet geheel onbekend. Denk maar aan de scherpe waarschuwing op sigarettenpakjes. Als kind vond ik het doodshoofd op de flessen ook altijd bijzonder indrukwekkend, indrukwekkender dan die op de rug van de Hells Angels. Ik denk dus ook wel dat zo'n negatief label effect kan hebben, maar dat moet natuurlijk altijd zeer goed wetenschappelijk onderbouwd zijn. En dat is dan misschien wel moeilijk.

Ideaal zou zijn dat je echt een milieuscore kunt geven aan een product, maar dan moet je met zoveel aspecten rekening houden. Wat goed is voor de bodem, is dat niet noodzakelijk voor de lucht of het water, of misschien is de voetafdruk van het transport te groot. Zo'n milieuscore zou dus ideaal zijn, maar dat wetenschappelijk onderbouwen en dat op een ongecontesteerde manier doen, is wellicht niet eenvoudig. Maar principieel heb ik dus geen probleem met negatieve labels.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: We moeten ons ook bewust zijn van de concurrentiepositie, collega's. Als wij enkel in Vlaanderen vrijwillig zo'n negatieve etikettering zouden invoeren – gesteld dat we het zouden kunnen, maar volgens mij kan het niet – dan zou dat ook wel eens een concurrentienadeel voor onze producten kunnen opleveren. Mensen kopen de producten dan niet meer bij ons, maar over de grens. We wonen immers allemaal niet zo heel ver van de grens. Men zou dan bijvoorbeeld in Nederland een product kunnen gaan kopen waar dat label dan niet op staat.

We moeten dus echt voor een eengemaakte regeling gaan binnen Europa. Ik geloof er echt in, maar dan moet het overal op dezelfde manier gebeuren, anders gaan we een soort verschuiving krijgen van het consumentengedrag, wat trouwens ook op andere vlakken al bewezen is. Denk maar aan het statiegeld, waar dat ook als een van de punten aan bod kwam. Het kan dus best zijn dat de consument denkt: die negatieve boodschap staat niet op het product dat ik over de grens koop, dus ik zal het daar dan maar aanschaffen. Dat zijn allemaal zaken die we zeker mee in rekening moeten nemen.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Om een grote filosoof te citeren: elk nadeel heb zijn voordeel. Het is maar de vraag waarin je concurrentieel wilt zijn. Willen we vooroplopen in minder positief consumentengedrag of willen we vooroplopen in positief consumentengedrag? Ik denk dat we er allemaal van overtuigd zijn dat

de toekomst ligt in meer milieuvriendelijke producten, verpakkingen en dergelijke meer, en dat eerder welke economie die een beetje vooruit wil kijken, er alle belang bij heeft om daar ook vooruit in te lopen.

De vraag is of we de negatieve dingen in stand houden dan wel de positieve dingen stimuleren. Ik vind dat we zeker in Vlaanderen expliciet en heel uitdrukkelijk moeten gaan voor het stimuleren van het positieve in plaats van ons vast te klampen aan wat minder goed is. Overigens ben ik er in dit geval ook niet van overtuigd want de labeling heeft geen prijseffect. Ik kan er gerust inkomen dat men omwille van bijvoorbeeld statiegeld de moeite doet en de kosten maakt om de grens over te rijden om zijn inkopen te doen. Ik zie echt niet in waarom iemand 5 euro benzine zou spenderen om de grens over te rijden om precies hetzelfde product te kopen, alleen maar omdat er een andere sticker op staat. Ik denk dat consumenten toch iets rationeler zijn dan dat, en dat uw vrees op dat vlak nogal ongegrond is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over een eventueel verbod op het gebruik van heliumballonnen – 1499 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Voorzitter, minister, ik formuleer mijn vraag liever onder de titel: 'heliumballonnen veel schadelijker voor het milieu dan initieel verwacht'. Je ziet het vaak op feestjes: een ballon vullen met helium, dan een beetje van het gas inademen en ineens praat je als Donald Duck. Het gebruik van heliumballonnen heeft echter niet enkel grappige maar ook schadelijke effecten.

Wanneer men voor bepaalde festiviteiten, programma's of activiteiten massaal heliumballonnen in de lucht laat – ik leg de nadruk op massaal –, dan komen de resten van deze ballonnen vaak terecht in bomen en struiken, rivieren, strand en uiteindelijk in de zee. Deze ballonresten zijn schadelijk voor zowel mens, dier als natuur. Diverse milieuorganisaties wijzen erop dat de hoeveelheid ballonnen in de Noordzee de afgelopen zeven jaar is verdubbeld. Van de items die op stranden worden gevonden, staan ballonnen op plaats zes in de top tien. Het gaat meestal over stukken latex, folie en de daarbij horende linten en ventielen.

De ballonnen worden meestal opgelaten bij grote activiteiten. Dat is ook het meest schadelijke voor het milieu. Ze klimmen tot 6 tot 8 kilometer hoogte. Slechts 13 procent barst in kleinere deeltjes en 87 procent komt in het geheel terug naar beneden, met nefaste gevolgen voor het milieu. Een voorbeeld van die schade aan de natuur is dat dieren ze inslikken of er zich zelfs in verslikken. Als de ballonnen in zee terechtkomen, wat vaak gebeurt, dan wordt dat traag of helemaal niet verteerd.

Uit een persbericht dat verscheen op 9 maart blijkt dat Vogelbescherming Vlaanderen een akkoord heeft bereikt met de VRT om niet langer nodeloos heliumballonnen in de lucht te laten gaan bij grotere activiteiten. Vandaag bestaat daarover geen regelgeving. Dit is een afspraak tussen Vogelbescherming Vlaanderen en de VRT.

In Eeklo, dat zichzelf de ballonstad van Vlaanderen wil noemen, besliste het schepencollege eind vorig jaar om enkel nog biologisch afbreekbare ballonnen te gebruiken. In Nederland zijn er steeds meer gemeentebesturen die het oplaten van ballonnen met lint verbieden ofwel duidelijk kiezen voor biologisch afbreekbare ballonnen.

Minister, wat is uw mening over de beslissing van de VRT om in de toekomst geen acties meer op te zetten waarbij massaal heliumballonnen worden opgelaten? Bent u bereid om deze beslissing als precedent te gebruiken voor een algemeen verbod van heliumballonnen? Bent u voor of niet voor een algemeen verbod?

Indien u niet bereid bent tot een algemeen verbod, bent u dan wel bereid om enkel nog het gebruik van biologisch afbreekbare ballonnen toe te staan? Hebt u een overzicht van de gemeenten in Vlaanderen waar er een verbod op (helium)-ballonnen wordt toegepast of waar er enkel nog biologisch afbreekbare ballonnen gebruikt worden?

Ik wil mijn vraag afsluiten met een korte opmerking. Het gaat niet over verjaardagsfeestjes van kinderen waar men een aantal ballonnen naar boven laat of over eens een actie in een school. Het gaat over het massaal gebruik van dergelijke ballonnen. Men merkt duidelijk dat dat schadelijk is voor de natuur. Daarvoor bestaan er zeker alternatieve mogelijkheden.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega, ik kan het initiatief van de VRT alleen maar toejuichen. De VRT heeft een voorbeeldfunctie en vervult die in dezen perfect.

Het al of niet op de markt brengen van heliumballonnen is een federale bevoegdheid. We kunnen wel aanbevelingen doen om herbruikbare ballonnen te gebruiken. Stel dat wij in Vlaanderen zouden zeggen dat er een algemeen verbod is op het gebruik van ballonnen, dan zullen die nog altijd worden verkocht. Ik ben dus niet van plan te doen. Hoe ga je dat dan controleren? U zegt zelf dat het niet geldt voor kinderen maar voor grote activiteiten. Waar ga je dan de grens leggen? Gaat het over het aantal ballonnen? Hoe ga je dat controleren?

Gemeenten kunnen daar zelf iets over opnemen in hun politiereglement. Het sensibiliseren is voor mij belangrijk. Van alternatieven, van biologisch afbreekbaar materiaal zijn we natuurlijk grote voorstander.

Collega, ik heb geen overzicht van de Vlaamse gemeenten waar er een verbod is of waar er alleen biologisch afbreekbare ballonnen worden gebruikt. Over productnormering of het algemeen uit de handel nemen van dergelijke ballonnen, kan ik zelf vanuit Vlaanderen niet beslissen. Ik denk dus dat vooral sensibilisering van belang is.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Minister, ik vind uw antwoord heel erg algemeen. In Nederland kan het wel. In Nederland neemt de hogere overheid wel initiatieven om daar verregaande sensibiliserende acties voor te doen. Ik benadruk nogmaals dat het niet over kleine initiatieven gaat. Er moet wel een mentaliteitswijziging komen. Minister, ik vind dat u zich er heel vlug vanaf maakt door te zeggen dat de federale overheid bevoegd is en dat er wel een beetje moet worden gesensibiliseerd.

Ik zie geen enkele overtuiging bij u om die problematiek ernstig te nemen en aan te pakken en daar vanuit de Vlaamse overheid initiatieven rond te nemen om ervoor te zorgen dat erover kan worden gesproken en het debat op de agenda wordt geplaatst, zonder alles op één hoop te gooien. U maakt er zich heel gemakkelijk van af door te zeggen: 'Wat kun je dan wel en niet controleren?'

Uiteraard ben ik geen vragende partij om daar 84 regels voor op te stellen, want we leven al genoeg in een regelmaatschappij. Dat is absoluut niet mijn vraag. Ik vraag wel het engagement, de overtuiging en het besef om vanuit de Vlaamse overheid daar actie voor op te zetten en met verschillende participanten rond de tafel te zitten.

U zegt zelf dat de VRT een voorbeeldfunctie heeft wat dat betreft. De VRT heeft een heel mooi signaal gegeven. Als politici en overheid mogen wij niet achterblijven, temeer daar wij weten wat de schadelijke effecten zijn op de mens, het milieu en het dier.

We mogen inderdaad niet alles op een hoop gooien, maar minister, kijkt u eens naar Nederland, want daar zijn er wel initiatieven die slagen. Daar zijn wel controlesystemen die werken.

Ik vraag u om deze problematiek iets ernstiger te nemen, want ik vind dat u er zich nogal gemakkelijk vanaf maakt.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, ik ben blij met de vraag van de collega. Het is moedig om zo'n vraag te stellen, want we krijgen al snel het verwijt verzuurd te zijn en kinderen of mensen hun pleziertje te willen afpakken. Gelijkaardige discussies zijn er over vuurwerk en dergelijke. Ik ben dus blij met deze vraag. Ook ik heb me al vaak vragen gesteld bij het gebruik van heliumballonnen.

Het is natuurlijk moeilijk, collega, om te zeggen: 'tien mag, honderd niet'. Dat zegt de minister ook.

Minister, als we er iets aan kunnen doen in welke sfeer dan ook, zij het op vlak van sensibilisering, zij het vanuit onze voorbeeldfunctie als overheid of vanuit het onderwijs – want het gebeurt nog dikwijls op schoolfeestjes – dan moeten we er werk van maken. We moeten minstens al kiezen voor afbreekbare varianten.

Aan de heer Vandenberghe wil ik nog zeggen dat als hij als burgemeester in zijn gemeente een verbod afvaardigt, wij als goede buurgemeente natuurlijk onmiddellijk zullen volgen.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Voorzitter, collega's, ik heb daarnet gezegd dat ook ik geen voorstander ben van regels zoals: tien wel, twintig niet. Wel vind ik dat er een sensibiliseringsactie op touw kan worden gezet waarbij de diverse participanten betrokken worden. Maar ik merk dat de minister hier niet echt van wakker ligt. Ik heb het gevoel dat dit voor haar niet zo belangrijk is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de licentie en het gebruik van glyfosaat – 1502 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Voorzitter, minister, collega's, het expertencomité van de 28 EU-landen heeft op dinsdag 8 maart niet gestemd over het voorstel van de Europese Commissie om de toelating voor glyfosaat met 15 jaar te verlengen. Er was verdeeldheid over onder de lidstaten en daarom werd om uitstel gevraagd. Op zich is dat misschien een goede zaak, want dat laat toe om nog wat interne binnenlandse overwegingen over het dossier te maken.

Over glyfosaat kunnen heel wat vragen gesteld worden. Het is alsof er een campagne bezig is, ik weet niet goed wat er gebeurt. Vandaag stond er een uitgebreid

stuk over in het tijdschrift van Velt. Verschillende wetenschappelijke studies werden vergeleken, een kat zou er haar jongen niet meer in terugvinden. De vele studies trekken blijkbaar niet dezelfde wetenschappelijke conclusies en dat vergemakkelijkt de zaak zeker niet.

Minister, ik heb begrepen dat vanuit verschillende milieu- en natuurorganisaties brieven naar u werden verstuurd om u te wijzen op het gevaar bij het gebruik van glyfosaat.

Een deel van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) stelt dat glyfosaat wellicht kankerverwekkend is, terwijl andere studies de gevaren van de stof op zich relativeren. De vraag wie gelijk heeft, laat ik in het midden. Mijn standpunt is eenvoudig: wanneer niet duidelijk is of iets al dan niet gevaarlijk is, dan kunnen we het maar beter niet gebruiken.

Minister, uw Brusselse en Waalse collega's hebben ondertussen aangekondigd dat zij het gebruik van glyfosaat willen verbieden, in Wallonië toch op zijn minst voor wat particulier en overheidsgebruik betreft. Vanuit de Federale Regering gaven de bevoegde minister Borsus en De Block echter het signaal dat de verkooplicentie kon worden verlengd. Dat leidt natuurlijk tot een vreemde situatie in dit federale land van ons: verschillende meningen in minstens twee van de drie gewesten en ook federaal nog een andere mening.

Ik zei "minstens twee", want misschien vindt de Vlaamse Regering het wel opportuun om het gebruik van glyfosaat ook te verbieden of aan strengere regels te onderwerpen. Misschien deelt u wel de mening van uw gewestcollega's die stellen dat het een echt risico is voor de menselijke gezondheid en het leefmilieu. Het zijn risico's die niet ophouden te bestaan aan lands- of taalgrenzen. Wanneer het expertencomité van de EU op zoek gaat naar een meer gedragen beslissing, dan kan een gekwalificeerde meerderheid zelfs contra zijn.

Minister, ik wil graag uw positie kennen. Hoe staat u tegenover het standpunt van uw collega's van de Brusselse en Waalse gewestregeringen?

Deelt u hun mening dat glyfosaat een echt risico inhoudt voor de volksgezondheid en het milieu? Zo niet, op welke studies baseert u zich dan? Zo ja, overweegt u dan ook een verbod op het gebruik van glyfosaat en zult u dan aandrängen bij uw federale collega's om het Belgisch standpunt in verband met de licentieverlenging te wijzigen?

Acht u het wenselijk dat er voor het hele grondgebied van België een eenvormige regeling geldt?

Plant u hieromtrent intergewestelijk overleg?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, mijnheer Caron, wat Brussel en Wallonië hebben aangekondigd, doen wij voor een groot stuk al. Het is al sinds 1 januari 2015 zo in Vlaanderen dat overheidsdiensten geen pesticiden meer mogen gebruiken. Dat is wat Brussel en Wallonië nu ook van plan zijn. Het gaat over alle terreinen die behoren bij een openbare dienst of daarvoor gebruikt worden: schoolterreinen, terrein van de gemeente en van zorginstellingen, en perrons. Het gaat ook over alle terreinen die gelegen zijn in een drinkwaterbeschermingsgebied en in een zone van 6 meter langs oppervlaktewater zoals grachten, waterlopen en vijvers. Het gaat ook over bermen.

En vanaf 1 januari 2015 geldt op de overige terreinen ook een minimumgebruik bij verhardingen groter dan 200 vierkante meter en op alle terreinen die toegankelijk

zijn voor kwetsbare groepen. Dat minimumgebruik betekent dat men pesticiden alleen op de te bestrijden planten of ongewenste dieren mag gebruiken.

Uit de meest recente rapportering blijkt dat 99 procent van de werkzame stoffen die door de openbare besturen worden gebruikt, afkomstig is van herbiciden. Het gaat over cijfers van 2014. Glyfosaat is goed voor 76 procent van de gebruikte hoeveelheid werkzame stof.

We hebben ook grootschalige campagnes gelanceerd waaronder www.zonderis-gezonder.be om ook particulieren erop te wijzen geen producten te gebruiken. Het in de handel brengen kunnen we niet verbieden, het toelaten van een product op de markt is een federale bevoegdheid, op dat vlak proberen wij zo goed mogelijk te informeren. We werken op dat vlak samen met de Vereniging voor Ecologische Leef- en Teeltwijze (VELT).

Op Europees niveau zijn er heel wat studies over de risico's voor de volksgezondheid en het milieu. Die worden op dit moment grondig bestudeerd, op Europees niveau en samen met de lidstaten. Vlaanderen werkt daaraan mee vanuit het Steunpunt Milieu en Gezondheid. We hebben trouwens zelf ook heel wat onderzoek gedaan binnen dat steunpunt naar glyfosaat en AMPA. Met die resultaten wordt rekening gehouden op het Europese niveau.

Wij hopen dat er snel duidelijkheid komt in Europa. In elk geval stellen wij ook daar onze expertise volledig ter beschikking. Zoals eerder gezegd zijn wij heel vooruitstrevend voor wat het verbod in openbare diensten betreft.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, wat dat luik openbare diensten betreft, kan ik u bijtreden. Ook op lokaal vlak wordt dat verbod heel goed opgevolgd. De meeste gemeentebesturen gaan ervan uit dat zonder gezonder is. Er wordt ook actief gewerkt op moeilijkere terreinen zoals begraafplaatsen waar het niet altijd gemakkelijk is om aan onkruidbeheersing te doen.

Dit is echter één luik. Daarnaast is er in de privésector een groot ongecontroleerd gebruik en is er ook een groot gebruik in de landbouw van Roundup-aanverwante producten met glyfosaat als werkzame stof.

Minister, ik merk dat u en uw collega's van de andere gewesten zich ten aanzien van de Europese Unie een beetje op de vlakte houden. U zegt ook niet uitdrukkelijk dat er overleg wordt gepleegd of gepland. Mag ik daaruit concluderen dat u zegt dat wat we nu doen met de lokale besturen voor u volstaat en dat er geen verdere stappen moeten worden gezet?

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Ik heb al een aantal schriftelijke vragen gesteld over het pesticidegebruik, vooral door de lokale besturen. In uw antwoord daarop had u het over het gebruik en de afbouw van pesticiden bij lokale besturen en over de uitzonderingsmaatregel die zij tijdelijk kunnen nemen. Uiteindelijk streven we naar een nulgebruik van pesticiden. De vraag van de heer Caron is ruimer en gaat over het pesticidegebruik overall.

Minister, we weten dat pesticiden kankerverwekkend zijn. Bent u voorstander om ze op lange termijn volledig te verbieden, zowel voor de gemeentebesturen en de particulieren als voor de professionele gebruikers?

Tinne Rombouts (CD&V): In het verleden zijn er al vragen gesteld over het verhandelen van producten die we al dan niet wensen toe te laten. Ik heb eerder

ook al vragen gesteld over invasieve soorten in tuincentra, hoe daarmee moet worden omgegaan en of we die kunnen verbieden maar het verhandelen daarvan is een federale materie. Ik heb echter één zaak geleerd, met name dat een goed professioneel gebruik van die producten essentieel is.

Wat het sensibiliseren van overheden betreft, hebben we in het verleden al serieuze stappen gezet. De voorstellen die de collega-gewesten hebben gedaan, gaan over het gebruik door overheden en particulieren. We moeten blijvend aandacht besteden aan het oordeelkundig omgaan met producten. Daartoe zou moeten worden gezocht naar extra kanalen. Minister, ziet u daar nog mogelijkheden?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Caron, we hebben al veel gedaan. Europa zal op relatief korte termijn een richting aangeven. In afwachting van die beslissing zal ik geen actie ondernemen, vooral omdat Vlaanderen op dat vlak zwak staat. Als Vlaanderen een product verbiedt, zal dat niet uit de handel genomen worden omdat dat een federale bevoegdheid is. Dat product zal dus nog te koop zijn, ongeacht onze beslissing.

Collega Nevens, ik ben zelf een grote tegenstander van het gebruik van pesticiden. Als er voldoende andere alternatieven zijn die kunnen garanderen dat er even goede resultaten zijn, vind ik dat we voor die alternatieven moeten gaan. Laat dat duidelijk zijn.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Volgende week is er een actieweek rond het thema, minister. U hebt dat ongetwijfeld ook al gehoord van de sector.

Het is waar wat er gezegd wordt over voorzichtig en professioneel gebruik. U hebt daar absoluut gelijk in, mevrouw Rombouts. Maar het is wel een feit dat we de voorzorg ten aanzien van middelen die potentieel kankerverwekkend zijn – ik ben voorzichtig met mijn woorden – moeten aanscherpen. Dat we ten aanzien van het gebruik door particulieren vooral sensibiliserend moeten werken, is juist, minister. Maar het wordt helaas ook nog zo frequent gebruikt door particulieren, ook in ongecontroleerde omstandigheden.

Ten slotte wil ik een pleidooi houden om ook in de landbouw de nodige studie en oefening rond alternatieven te doen, want het wordt ook nog fors gebruikt in een aantal andere omstandigheden. Ik heb u in de commissie Landbouw eens het voorbeeld gegeven van hectaregrote groenbemesters die op die manier gedood werden omdat ze te groot werden om in te rijden en om te ploegen. Dat zijn spijtige dingen die gebeuren. En het gebeurt nog veel te intens. Pesticiden moeten echt weg, en de kankerverwekkende als eerste.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.